

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

»Danica« izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vinarjev, za četrto leta 2 kroni. V tiskarni sprejemana za celo leto 6 kron, za $\frac{1}{2}$ leta 3 krone, za $\frac{1}{4}$ leta 1 krono 50 vin., ako bi bil petek praznik, izide »Danica« dan poprej.

Tečaj LIV.

V Ljubljani, 1. novembra 1901.

List 44.

Ob prijateljevem grobu.

Prijatelj! ti si že prestal,
Valovom žitja slovo dal
In legel v hladno to grobišče.
Bil ljubljenec si znancev vsih;
A zdaj počivaš tukaj tih,
Ko te prijatelj tvoj obiše.

Doveslal si v onstranski breg,
Prestal viharja vsak si zleg.
Kedaj za rod, za sveto geslo
Neustrašeno si se boril;
Med prvimi si bôrci bil,
A zdaj za vek — odložil veslo.

Tu spiš, a nem mi govoriš,
Kar jaz želim, kar ti želiš:
Oj skrbi za nesmrtno dušo,
Mogoče, — tega pač ne veš —
Da za menoj prav kmalu greš
K počitku tukaj sem pod rušo . . .

Za zmir? Oj ne, ko mine svet,
Prijatelj! — vidiva se spet;
Oj vidiva se nad zvezdami. —
Ljubezni večne tam je vir,
Kjer vlada sreča, radost, mir —
Pozdravljam te — a ne solzami!

Radoslav Silvester.

Mladinina bisernica.

(Dalje.)

XII.

Čistost, sad srčne božje ljubezni.

Lep je Bog in vse ljubezni je vreden!
Sama svetloba je, sence ni na njem. Najpopol-
neje bitje je, vse dobro zedinja v sebi. Neskončna

je njega modrost, pravica, svetost. Vsemogočen
je, veličasten in vzvišen nad vse.

Kako dober je Bog, kako darežljiv, blag
in usmiljen! S kakimi dobrotami nas je obsipal
in nas obsiplje z novimi dan na dan. Iz nič
nas je dvignil, obdaril z najlepšimi naravnimi
dobrotami in sveto svojo milostjo. S predrago
krvjo njegovega edinorojenega sina smo bili
odrešeni in sprejeti v njegovo sv. cerkev. V tej
katoliški cerkvi so nam odprti nešteti studenci
milosti božje. Na razpolago so nam vsem, da
zajemamo iz njih. „Res, kaj bi bil pač zamogel
storiti v svojem vinogradu, da nisem še storil,“
(Iz. 5, 4.) zamore Bog govoriti po vsej pravici.

Ali ta veliki nad vse dobri, vse ljubezni
vredni Bog ne zasluži, da ga ljubiš ti, mladenič, v
povračilo? Ali bi ne bilo plemenito, da se iz
ljubezni do njega ogiblješ greha, zlasti še onega,
ki je po svojem bistvu njemu tako zopern, tako
nizkoten in ostuden?

In ali bi vsa ta ljubezen, ki ti jo izkazuje
od večnosti in neprenehoma, ali bi te vsa ta
ljubezen ne mogla ganiti, da mu žrtvuješ to,
kar je pred vsem v tvojo lastno korist, kar dela
tebe plemenitega in te povzdiguje k Bogu, ki
je najčistejši duh?

O daj, da ljubezen do Boga vsplamti v
tvojem mladeniškem srcu; tako goreča ljubezen
do Boga, ki bo zamogla zamoriti vsako svetno
ljubezen; ljubezen, katere plamen prešine vsak
utripljej tvojega srca. Ta ljubezen naj uniči v
tebi svet z vso zapeljivostjo, zamori vsako niz-
kотно poželenje, sploh vso posvetnost naj za-
mori. Očiščeno v tem nebeškem ognju bodi za
naprej tvoje srce, lepo svetišče najčistejšemu

Bogu, v katerem naj odmevajo izbrani glasovi angeljskih trum, v katerem naj se dviga prijetni dim tvoje žgalne daritve, to je: tvojega zatajevanja.

*

Agapit, mladenič plemenitega pokolenja, je v svojem petnajstem letu pretrpel grozovite muke zaradi sv. vere. Krog 270. leta je umrl krute smrti. V boju za nedolžnost se je navzela njegova duša onega junaštva, po katerem se je uvrstil v število najčastnejših mučencev. Na povelje cesarja Avrelijana vjet — je bil najprej grozno bičan. Veliko je trpel za časa svojega dolgotrajnega jetništva, saj je bil nekoč štiri dni brez jedi in pijače. Slednjič prineso v ječo goreče oglje, da bi mu je stresli na glavo. A Agapit prehiti trinoge; sam si potrese z žrjavico svojo glavo in si tem potem sam začne plesti mučniški venec. Razdivjani rablji ga obesijo za noge in zanetijo pod njegovo glavo ogenj. Menjaje se ga bijejo po izmučenem telesu štirje trdosrčni krvniki. Z vrelo vodo ga naposled polijejo, še malo živemu zdrobé kosti in ga vržejo pred sestradane leve. Toda levi se ga ne dotaknejo. Pod mečem je moral končati svoje mlado življenje. V nebesih je prejel na glavo, ki je nosila ravnokar ognjen venec, večno se bliščečo krono mučeništva.

* * *

Vsled notranje goreče ljubezni do Boga je bil Agapit neobčutljiv do zunanjega zemskega ognja. Mladenič, ljubi Boga, ljubi ga vzvišeno in nadzemsko. Tem potem ti mora postati gnjusno in podlo vse zemsko. Nobena puščica posvetne ljubezni potem ne zadene tvojega v Božji ljubezni se topečega srca.

L. P.

(Dalje pride.)

Svetniki — naši vzori.

(Za 1. november.)

»Vzori plemeniti
božanstven cvet mogô roditi.«
S. Gregorčič.

Vsak narod časti in poveljuje može, ki so si bili zanj pridobili večjih ali manjših zaslug. Z nekim ponosom se spominja ob vsaki večji priliki vrlih svojih probuditeljev in z veselo zavestjo obhaja kolikor mogoče sijajno obletnice njihovega rojstva ali njihove smrti. Kar so posameznim narodom geniji, bodisi na umetniškem, znanstvenem ali politiskem polju, to — in še

neizmerno več — so katoliški cerkvi svetniki: osebnosti, ki niso delovale le za svoje rojake, za svoj narod, marveč ki so delovale in še delujejo v prosep in napredek vsemu človeštvu. Svetniki so zares žlahtne cvetke, ki krasijo božjo stavbo sv. katoliške cerkve, dragoceni biseri, ki se leskečejo v laseh neveste Kristove, ki dišijo mistično telo Kristovo . . . Zaman je bil ves naval protestantov od 16. stoletja do danes, naperjen proti češčenju svetnikov. Uspeh je bil le ta, da se je katoliška cerkev še z večjo vnemo, z gorkejšo ljubeznijo oklenila svetnikov — svojih idealov. In opravičeno! Saj se na njihovih značajih kakor kristali svetijo najrazličnejše vrline, ki se vse spajajo v krasno enoto, prijetno soglasje. Oglejmo si natančneje samo tri teh vrlin: 1.) Svetnikov jasno prepričanje, 2.) njihov pogum, 3.) njihovo požrtvovalno delovanje. Prav v teh treh vrlinah so človeštvu lep izgled, vzvišen vzor.

1.) Prepričanje svetnikov je bilo krščansko prepričanje. Verovali so vse, kar ukazuje katoliška cerkev, upali v to, kar obeta katoliška cerkev in ljubili tako, kakor velevala katoliška cerkev. — Verovali so trdno, da zemlja ni naša domovina, da je za neumrjočo človeško dušo ustvarjen drug svet, boljši svet. Zato se niso vrgli po izgledu otrok sveta v morje zemskega uživanja, temveč s pomilovanjem in sočutjem so zrl na one, kojih srce se je zadovoljevalo s prahom čutnega veselja. Hrabro in srčno so sledili Kristu-Bogu, ki uči: „Kdor hoče za menoj, naj zatajuje samega sebe in naj vzame svoj križ . . .“ (Mat. 16, 24.) Zato so se veselili križev in težav, ki jim jih je Bog pošiljal, v zavesti, da skoz križ in trpljenje gre pot v življenje, v raj izvoljenih, katerega je Bog pripravil tistim, ki Njega ljubijo . . . Svetovno naziranje svetnikov je bilo jasno, določeno, njihovo prepričanje neomajano. Cesar niso vedeli veliki misleci, to so dobro vedeli svetniki, dasi mnogi izmed njih niso imeli nikake svetne nabožbe. Za vsakega človeka najvažnejša življenska vprašanja so bila za nje rešena. Dobro in točno so vedeli: od kod? kam? čemu? Vedeli so; saj so se naučili pri svojem božjem mojstru. Kristu, ali pa pri Njegovi zvesti nevesti — sv. katoliški cerkvi.

2.) V srčnosti so bili svetniki velikani. Krična je misel, zlobna je trditev, da so bili svetniki strahopetni ljudje brez vsake volje in vstrajnosti. Glej, koliko je bogatih, ki prodajo vse kar imajo in denar razdele med ubožce; koliko se jih umika iz svetlih palač v pusto samoto,

koliko jih zapušča mehke postelje in svilene blazine ter se vlega v skromnih, surovih oblačilih na trda tla! Rujna vina in dragocena jedila, ki so jim vsak hip na razpolago, zamenjavajo z borno, pičlo hrano: z vodo in zeliščem. Ni jim mar ne zimskega mrazu, ne poletne vročine, vse prenašajo voljno in potrpežljivo po vzgledu Kristovem — za Krista. In še več! Srčne in pogumne se niso kazali samo v svojih sobah in celicah, njihova močatost in neustrašenost se je pokazala v pravi luči šele v — javnosti. Koliko so pretrpeli zasramovanja, zaničevanja, a vse — molče in vdano. Častitljivi starčki, nežni otroci, plemenite žene in sramožljive device umirajo najstrašnejših muk, kar si jih more izmisliti krutost človeška, umirajo za svojo vero, za svojega Boga. In naj umirajo v zverinjskih ali na gromadi, na raztezalnicah ali v valovih rek, voljno in veselo prenašajo muke med vzdih: „O Jezus, Tebi živim, Tebi umrjem . . . O moj Jezus, usmili se me in odpusti mi moje grehe . . .!“ Ali si moreš misliti večje močatosti; večje značajnosti; večjega ženskega junaštva? Pogumu in neustrašenosti svetnikov so se čudili vsi, ki so bili priča njihove smrti. Kri mučencev je bila vselej seme novih kristijanov. (Tertulijan.)

3.) In kaj naj rečemo o požrtvovalnem delovanju svetnikov. Kaj naj povedo skromne vrstice o tem, o čemur pripoveduje vsa zgodovina sv. katoliške cerkve, o čemur priča tudi tudi svetovna zgodovina. Življenjepis vsakega svetnika posebej je ob enem opis njegovega vsestranskega, plodunskega delovanja. „Hodili so okrog dobrote deleč,“ lahko trdimo kakor o Kristu tako tudi o Njegovih svetnikih. Najvišjih dostojanstvenikov sinovi strežejo ob najnevarnejših prilikah revnim bolnikom in jih tolažijo; najponositeje device se v cvetu življenja zapirajo v samostane, bolnišnice, da se žrtvujejo za svoje brate in sestre v Kristu. Med divje narode pohitevajo možje apostolskega poklica, da jim poneso luč resnice, prave omike in svobode. V tihih celicah samostanskih pa se rešujejo pogube slavna dela velikih učenjakov in umetnikov starega veka; pišejo se znanstvena dela v obrambo neovrgljivih resnic katoliške vere. — Svetniki niso delovali s hrupom za posvetno čast in slavo, temveč delovali so v duhu ponižnosti, delovali tiho, a plodunosno. V kulturni zgodovini človeštva zavzemajo svetniki brez dvoma najčastnejša mesta.

Dal Bog, da bi človeštvo, posebno ljudstvo našega naroda, vedno bolj razmišljalo o globokem verskem prepričanju svetnikov, o njihovi srčnosti

in pogumu, o njihovem nesebičnem, požrtvovalnem delovanju. Naj bi se učilo pri njih vrlin, ki povzdigujejo človeka in dajejo človeškemu življenju pravo vrednost in pravi pomen, naj bi se navzelo njihovih krepostij, ki morajo dičiti vsakega pristnega katoličana srce. Ob teh idealih naj bi se mu srce užgalo za čisto, versko mišljenje, za močatost in značajnost in za dejansko ljubezen do bližnjika, kajti le tako porode ti plemeniti vzori tudi med nami — božanstvene cvetove.

S.

Lepota praznika Vseh Svetnikov.

(Za 1. november.)

Nikdar se v cerkvenem letu ne pokaže na tako lep način edinost med zmagoslavno, trpečo in vojskujočo se cerkvijo nego na praznik Vseh Svetnikov. Dopoludne tega dne prosimo izvoljene v nebesih, da nam pomagajo v našem junaškem boju. Popoludne pa, ko že obhajamo spominj vernih duš v vicah, prosimo nebeščane, naj vernim dušam naklonejo usmiljenja božjega. — Kako tesna zveza, lepa edinost med zemljo, vicami in nebesami!

S.

Česa nas spominjajo Vseh vernih duš dan sveče na grobovih?

(Za 2. november.)

Lepa krščanska navada je, da uživamo Vseh vernih duš dan sveče na grobovih svojih dragih. Te sveče imajo za nas prelep pomen:

1.) Spominjajo nas resnice, da duše naših ranjkih ne bodo večno trpele, temveč se prej ali slej preselijo iz kraja trpljenja v kraj blaženosti. „Večna luč naj jim sveti!“ to je naša želja.

2.) Sveča sveti in s tem sama sebe razjeda in uničuje. Prav tako tudi mi svetimo z lepim vzgledom svojemu bližnjiku tako, da za ranjke molimo, njim v prid darujemo dobra dela in v svoji nesebični ljubezni do njih takorekoč sami na-se pozabimo.

3.) Plamen sveče se dviga le kvišku. Prav tako se tudi naše srce ne sme navezovati na svet in njegovo veselje, kipeti mora kvišku in iskati tega, kar je večno. Sursum corda! — Kvišku srca!

4.) Sveča sveti, sveti in premine. Prav taka je z našim življenjem. Človek se rodi, živi in — umrje. Kar se rodi, smrti zori. Kedaj bomo

umrli, ne vemo. Bo-li kak vihar upihnil luč našega življenja, ne da bi kaj pričakovali? Bog ve! „Dneva ne pove nobena prat'ka!“

S.

Sv. Karol Boromej.

(4 november.)

Kaj vse stori delalna ljubezen do bližnjega vnetega dušnega pastirja, vidimo na sv. Karolu Boromeju. Ko je l. 1576 razsajala v Milanu kuga, dal je zgraditi zunaj mesta prostorno poslopje. Neustrašeno je hodil po hišah, kjer je razsajala bolezen; bolne je nosil in vozil v novo poslopje in jih preskrbel z vsem potrebnim. Njegov izgled je spodbodel druge duhovnike, ki so mu pomagali potem, pri nevarnem delu in z njim vred molili in oznanjali pokoro zbeganemu ljudstvu. Kuga je res kmalu ponehala in vsi so soglasno trdili, da se je odvrnila strašna šiba božja na priprošnjo Boromeja. Vsi so ga slavili, zvali ga osvoboditelja in očeta milanskemu mestu.

L. P.

Sv. Karol Boromej v gostilni.

(Za 4. november.)

Leta 1570 je bil sv. Karol Boromej, škof Milanski, na potovanju v Švico. Ko je s svojimi spremljevalci šel proti glavnemu mestu Švice, sklenil je pod nekim drevesom se odpočiti. Tu ga je došla procesija iz Švice, s križem in banderi. Bila je njemu v čast prirejena. Med slovesnim zvonjenjem so spremili pobožnega škofa v cerkev. Tu je škof blagoslovil zbrano ljudstvo. Slednjič se je podal zaradi važnih vzrokov v gostilno pri „treh kraljih“ ter je šel kmalu k počitku. Ali ne tako njegovi spremljevalci. Oni so ostali z nekaterimi možmi ondotnega kraja pri veseli pijači. Bil je namreč v omenjeni gostilni ples. Kmalu jim je vino razburilo kri in živce. Slednjič so se začeli prepirati med seboj. Šum je prebudil tudi pobožnega škofa. Pozabil je svoje utrujenosti ter prihitel ljudi mirit. „O ti zvižalni ljudje!“ kričal je nek mlad človek, kateri je težko ranjen ležal na tleh. V nemškem jeziku, kolikor ga je bil zmožen, je govoril svetnik ljubeznive besede prepirajočim. Potem se je obrnil k ranjencu ter ga tolažil, kakor je vedel in znal. Koj, ko je končal svoje opravilo, prosili so ga vročerkvni sinovi Alp kleče, in vsi sopet prijatelji, odpuščanja. Karol pa jim odgovori: Moji sinovi! Prosite Boga za odpuščanje, kajti on je razžaljen, ne jaz.

Ker je bila ura še le najst, ukazal je sv. škof prinesiti najdragocenejšega vina, katerega je najpoprej natočil ranjenemu, potem pa drugim okoli stoječim. Tudi on se ni sramoval piti na veselje te sprave. Ob svetnikovi navzočnosti so šli prijateljsko vsak na svoj dom.

Zjutraj se je gostilničar pri svetniku opravičeval zaradi sinočnega hrupa, ter se škofu v molitev priporočil namesto, da bi vzel denar za jed in pijačo. Sv. Karol Boromej mu je obljubil, da se spomni njegove družine v molitvi. Potem je še smehljaje se pristavil: „Dobri prijatelj, včerajšnji večer mi je naložil novo opravilo. Moram se peljati še čez morje ter na grobu sv. Nikolaja moliti. Zdaj še le vem, zakaj da Vam je ljubi Bog odredil vstanovitelja miru za deželnega patrona. V resnici, Vi ga zelo potrebujete. Nisem mogel namreč verjeti, da so tako dobri kristijanje, kakor ste Vi, tudi tako trmoglavi. Ko zvečer v Milanu v svoji kapeli pomolim, nočem pozabiti proti koncu pristavka: „Gospod, usmili se tudi onih mladih trmoglavcev onkraj hribov!“

Gospica M. R.

Za god sv. Leonarda.

(6. novembra.)

Bodite moji posnemovalci.
(I. Kor. 4, 16)

Pomenljivo je ime svetega Leonarda. „Leo“ pomeni leva, „narda“ pa je rastlina, z dolgim, drobnim stebлом, ki na vejicah poganja klasove. Iz njih se dobiva olje, zelo dragoceno, slovito. Svetnik, kateremu naj bodo posvečene skromne te vrstice, je bil vreden tega imena: zakaj dela mu čast, kakor redko kdo.

Lev je bil sv. Leonard. Močan je bil; močan v sv. veri, v svojih čednostih, v ljubezni do Izveličarja. Ta ga je prevzela popolnoma; popustil je kraljevi dvor in vse, šel je v samoto. Da, tu je bilo treba posebne moči; imel je to moč. Do zadnjega izdiha je ostal trden v svojih sklepih. Močan je bil, ko je zamenjal kraljevo krono z uboštvom; močan, ko je vsužnil svoje telo in svojega duha trdni, odločni svoji volji. Močna je bila njegova beseda, ki je spreminjala divje volkove v krotka jagnjeta, pregrešne je iztrgala iz grešnih vezij in jih dovedla k pokori.

Lev je bil naš jetnik. Leva diči poleg srčnosti, ker je kralj puščave, kraljevi, neupogljivi ponos. Ponosen ni bil na svoje kraljevsko pokolenje, vse to je bil izročil pozabljenosti; ponosen ni bil na svoje prednosti, pač pa na svoj

krščanski stan. Ponosen je bil, da je bil vzgojen v krščanski veri. Hvalil se je z imenom kristijana in priimkom katoličana, hvalil se je z božjimi dobrotami in povzdigoval Boga.

Vse lastnosti je imel naš slavljenec, ki so nam zlasti v današnjih dneh prepotrebne. Nam je treba moči, da ohranimo v sedanjem viharjem času krščansko prepričanje neomajeno, neokuženo. Moči nam je treba, da povzdignemo glas, ko se dela greh, sramoti vera in cerkev; tu ne smemo molčati, kajti kdor se boji človeka, ta hitro pade.“ (Preg. 29, 25.) Pilat se je bal ljudij. Padel je, Krista je izročil v trpljenje in smrt. Pilati v novi obleki smo i mi, ako delamo po njegovem izgledu in izdajamo sv. stvar sovražniku v prosti posmeh. Bodimo močni v dobrih sklepih, ponosni na sv. vero in kličimo s psalmistom: „Gospod je moja luč in moja pomoč; koga se bom bal? Gospod je varuh mojega življenja; pred kom se bom tresel? (Ps. 26.) Potreba naj pa tudi narde, potreba žive vere, krščanskih čednostij, da postanemo všečni Bogu. Brez vere ni mogoče Bogu všečevati. On blagruje, on Gospod ni naš kralj, blagruje vse tiste, ki se v nji odlikujejo. „Blagor tistim, ki niso videli, pa verujejo. Resnično take vere nisem našel v Izraelu. Abraham je veroval, in prišteto mu je bilo v pravičnost.“ Živa vera pa se v dandanašnjih dneh zlasti pogreša. Pogreša se tudi krščanskih čednostij pri mnogih, prav zato, ker nimamo vsi žive vere. Zakaj prava vera rodi pravo pobožnost, ta pa nas popeljuje k čednosti.

Ukrešimo tedaj v sebi ogenj živega krščanskega prepričanja in katoliške zavesti; ozaljšajmo svoja srca s cvetjem krščanskih čednostij in dobrimi deli. S tem postanemo posnemovalci sv. Leonarda; postanemo vredni priti tje, kjer on vživa plačilo za delo in trud, ki ga je imel na zemlji.

L. P.

Sv. Stanislav Kostka.

(13. novembra.)

V poljskem kraljestvu, na gradu Kostkovem je že od davna prebival rod poljskih plemičev Kostkov. Dne 30. oktobra l. 1550 se je rodil plemiču Ivanu Kostku sinček Stanislav. Bil je najmlajši. Pobožna mati Margareta, rojena iz plemenitaške rodovine Kriskove, je zgodaj položila v srce svojega sinčka seme strahu božjega, in to seme je vzklilo ter lepo rastlo. Mali Stanislav je dajal vsem domačim lep izgled pobožnosti in hrepenjenja po krščanski popolnosti. Bil

je dasi še tako mlad, nenavadno resen in se ni hotel udeleževati otroških iger ali kakih drugih zabav, a zato je tem rajši molil in se pridno učil. Njegovemu nežnemu, nravnemu čutu je bilo zoprno vse, kar bi le količkaj moglo žaliti sramožljivost. Vsaka nelepa in nedostojna beseda, ki jo je slišal, mu je zagnala kri studa v obraz, in večkrat se je pripetilo, da je iz strahu pred grehom omedlel in pal na zemljo. Če so pri mizi gostje pričeli kake nelepe besede izgovarjati, tedaj jim je skrbni oče takoj rekel: „Tiho, gospodje, sicer moj Stanislavček poljubi zemljo!“

Prvi pouk je dobil Stanislav v očetovi hiši, a ko je bil štirinajst let star, poslali so ga stariši ob enem z bratom Pavlom na Dunaj, da se je nadalje izobraževal v plemenitaškem konviktu, katerega so vodili jezuitje. Oba mladeniča je nadzoroval njiju vzgojitelj Bilinski. Tu je Stanislav čudovito napredoval v učenosti in pobožnosti. Molitev in učenje mu je bilo najdražje opravilo; in kadar je vstal od molitve, svetil se mu je obraz in v očeh se mu je lesketala solza notranjega ganjenja. S svojimi tovariši se je razgovarjal le o Bogu in o duhovnih stvareh tako vneto, da so ga vsi zvesto poslušali in ga vsi ljubili radi njegove prostomiselnosti in nedolžnosti, ki se je javila v njem in si je pridobila vsako nepokvarjeno srce.

Dunajski plemenitaški zavod je ustanovil cesar Ferdinand I. in ga izročil jezuitom. A takoj po njegovi smrti l. 1565 je cesar Maksimilijan II. ukazal, da naj zavod služi v drug namen. Tako je bil konvikt odpravljen, in gojenci so se morali nastaniti po mestu v zasebni hišah. Tudi Pavel in Stanislav sta zapustila konvikt, starejši lahkomišelní Pavel je bil jako vesel in zadovoljen, češ, da bo zdaj bolj prost, a tibi in pobožni Stanislav je le s težkim srcem zapustil samostansko tihoto, v kateri je tako lahko brez vseh zaprek molil in se učil.

Vzgojitelj Bilinski se je s svojima gojencema nastanil na Dunaju v hiši zagrizenega protestanta. Stanislav je žalosten prišel stanovat v to hišo, ker je že naprej videl, kaj ga čaka. Njegov brat Pavel je kot drugi plemenitaški sinovi obiskaval veselice, zahajal v šumne družbe, ljubil pojedine in popivanje in se sploh povsod vedel, kakor pravijo: plemenitaško. A Stanislav je ostal tudi v nekatoliški hiši bogaboječ in čednosten mladenič. Posvetno razveseljevanje se mu je gnjusilo, druženje z razkošnimi tovariši se mu je zdelo prevelika nevarnost za dragoceni zaklad nedolžnosti. Ni bilo torej čuda, da je

lahkomiselni Pavel jel sovražiti svojega brata, čegar tiho in strogo življenje mu je bilo v vedno očitjanje. Kadarkoli je videl, da moli ali da hiti v cerkev, se posti ali opravlja kaka druga dela spokornosti, vselej je takoj vzplamtel jeze, zasmechoval ga in zasramoval. Nekoč se je celo vrgel nanj in ga tolkel do krvi. Tudi vzgojitelj Bilinski je večkrat karal Stanislava in mu prigovarjal, da naj bo živ, kakor se spodobi plemenitaškemu mladeniču. Imenoval ga je „neumnega mrtvičarja“ in mu večkrat povdarjal, da ga je oče poslal na Dunaj, da bi se priučil, kako se plemiču vesti: nikdar pa ne, da bi se kakor kmetski neotesanec ogibal sveta in delal svojemu rodu sramoto. Podobno so tudi drugi ljudje očitali Stanislavu, češ, da ne sme biti tak posebnež, da hočejo tudi drugi ljudje priti v nebesa, dasi niso tako čudaško pobožni, da je molitev za stare ženske in ne za plemenite mladeniče. Toda vsi taki opominji so bili zastonj; čim bolj so Stanislava zapeljavali, da bi živel posvetno, tem bolj se je varoval vsega, kar bi moglo škodovati njegovi duši. Čim hujše sta postopala z njim brat in vzgojitelj, tem gorečnejše se je zatekal k Bogu, tem bolj se je mrtvičil. In kadar so ga silili k posvetnostim, takrat je vselej rekel: „Rojen sem za vzvišenejšo stvar.“ Ko ga je nekoč brat zapeljeval k hudobnemu dejanju, zavrnil ga je odločno, a ljubeznjivo, rekoč: „Vedno bom tako živel, kakor je Bogu ljubo, in naj bo potem bratu ljubo ali neljubo!“

Stanislav je prenašal vse krivde od brata in vzgojitelja čudovito mirno. Nikdar ni mrmral ali se pritoževal radi krivic in se tudi ne jezil. Svojega hudobnega brata je vedno zvesto ljubil in mu stregel kot sluga. Da bi mu ne dajal povoda k jezi, opravljal je, kolikor je bilo mogoče, svoja pobožna in spokorna dela na skrivnem. In Bog je blagoslovil njegovo prizadevanje po popolnosti. Stanislav je naglo napredoval v krščanski popolnosti ter se odlikoval po svojih čednostih v izgled vsem pobožnim ljudem, ki so ga poznali. Vsako nedeljo in praznik je z veliko gorečnostjo pristopal k sv. obhajilu, na katero se je pripravljaval že prejšnji dan s premišljevanjem in strogim postom. Vsak dan je bil pri dveh ali večasih celo pri treh svetih mašah. Vselej, kadar je šel k jezuitom v šolo, stopil je v kako cerkev mimo grede in se poklonil Najsvetejšemu. To je tudi storil, ko se je vračal iz šole. Mater Božjo je vsak dan počastil z molitvijo sv.

rožnega venca. Da bi ohranil sveto čistost, mrtvičil je svoje telo; pod vrhno obleko je nosil ostro žimnato obleko in si sploh jako malo časa privoščil v odpočitek. Da bi se mogel brez ovir pogovarjati v molitvi z Bogom, vstajal je o polnoči, ko sta brat in vzgojitelj še trdno spala. Ko je tako molil in premišljeval, bil je vedno duševno zbran in se je često zamaknil. S takimi duhovnimi vajami se je Stanislav utrjeval v čednostih ter tako srečno prestal hude izkušnje, katere mu je delal brat in pa in pa vzgojitelj Bilinski s svojim neljubeznjivim vzgajanjem.

Koncem leta 1566 je Stanislav obolel na smrt, v molitvi prečute noči, pogostni posti in mnoge bridkosti prizadete po bratu in vzgojitelju so oslabile njegove telesne moči. Lepo je prosil, da bi mu poklicali duhovnika in da bi bil previden s svetimi zakramenti. Toda proti temu je bil hišni gospodar, zagrizen protestant, a tudi Pavel in Bilinski nista hotela izpolniti bolnikove želje. Kaka žalost je navdajala nežno srce ubogega mladeniča! Daleč v tujini je na smrt bolan goreče hrepenel po Najsvetejšem, a lastni brat ni hotel ugoditi njegovi želji! V tej zapuščenosti in hudi stiski se v molitvi zateče k sv. Barbari, o kateri je nedavno bral, da ne pusti svojim častilcem ločiti se s tega sveta, ako se niso preje poživili z nebeškim kruhom, s sveto Popotnico. Pobožno in zaupljivo jo je klical na pomoč, da ne bi umrl brez svete Popotnice. In res, po noči se mu je prikazala sveta Barbara z dvema angeljema, katerih eden je prinesel sv. Rešnje Telo in mu Je podal. To ga je okrepilo, a bolezen se je še shujšala tako, da je mislil: sedaj se mu bliža zadnja ura. Tu se mu je prikazala Mati Božja z detetom Jezusom v naročju in ga potolažila. Mladenič si je želel smrti, da bi mogel svojega Stvarnika gledati iz obličja v obličje. Mati Božja pa mu je dala razumeti, da njegova ura še ni prišla, ampak je treba, da si še velike milosti zasluži, in v ta namen naj stopi v Jezusovo družbo.

Kljubu upanju zdravnikov je Stanislav ozdravel. Od tega časa je vedno mislil na to, kako bi stopil v red sv. Ignacija, da izpolni, kar mu je rekla Marija. Prosil je pri vodstvu jezuitskega kolegija na Dunaju za vsprejem, a ni se moglo ugoditi njegovi prošnji, ker ni imel očetovega dovoljenja. Tudi papežev poslanec Commendone, h kateremu se je šestnajstletni mladenič zatekel za pomoč, mu ni mogel poma-

gati. Tako se je zdelo, da je šel ves njegov up po vodi. Toda ni odstopil od svojih namer, ker bil je prepričan, da mu je Bog sam odločil stan, kateremu se mu je posvetiti, in da mu tudi Bog pot pokaže k njemu. Posvetoval se je z Bogom in svojim izpovednikom ter sklenil, zapustiti skrivaj Dunaj in potovati k Petru Kaniziju, tedanjemu provincijalu družbe Jezusove, na Gornje Nemško. Ko bi bilo treba, gre tudi v Rim k samemu generalu tega reda, da bi se mu naposled venderle izpolnila vroča želja. V ta namen si je izprosil od jezuitskega predstojnika na Dunaju priporočilnih pisem na provinciala Kanizija in generala Erančiška Borgija.

Nekega dne jeseni l. 1567 je Pavel zopet zelo surovo postopal s svojim bratom. Ta čas pa ni Stanislav molčal, ampak je z nenavadno odločnostjo zavrnil brata, rekoč: „Povem ti, brat, da nočem nič več prenašati tvojih surovosti. Ako boš še nadalje z menoj postopal tako, prisiliš me, da uidem, in potem glej, kako se pred očetom opravičiš!“ A ko je Pavel nato še hujše mučil brata in nad njim kričal, da le naj gre, kamor hoče, šel se je ubogi mladenič res pripravljat na beg. Prečuvši celo noč v molitvi je zgodaj zbudil Pavla in ga vprašal resno, ako mu v istini dovoljuje oditi? Ko ga je zaspani Pavel jezno sunil od sebe, tedaj mu ni preostajalo drugega, kakor da izvede, kar se je namenil. Pustil je bratu pismo, v katerem mu je pojasnil, zakaj je ubežal. Nato se je preoblekel v kmetsko obleko, šel na tiho iz hiše k jezuitom v cerkev, kjer je bil pri sv. maši in prejel sv. zakramente. Dobivši priporočilna pisma od jezuitskega provincijala na Dunaju jo krene na pot.

Iz českega: „Cirkev vítězná — František Ekert“.

— k —

(Končec prihodnjič.)

Ruski car v rimsko katoliški katedrali.

Car Nikolaj II. in carica Aleksandra Feodorova sta na svojem popotovanju po Francoskem obiskala tudi rimsko katoliško katedralo v Parizu. Spremljal ju je tja predsednik francoske republike — Loubet. V cevki pa ju je čakal v spremstvu duhovščine kardinal Langénieux, ter ju pozdravil s sledečimi besedami:

„Kardinal in nadškof rimsko katoliške cerkve se srečnega smatra, da ima priliko, na pragu tega zgodovinskega hrama pozdraviti Vaši Veličanstvi in g. predsednika republike francoske. On in vsa njegova duhovščina prosi Boga, da podeli svoj blagoslov prijateljskemu narodu ruskemu, ki je nam tako mil in blag.“

Potem je popeljal kardinal cara, carico in predsednika v cerkveno ladijo, na to v kor. Ogledavši si razna stara in znamenita darila so šli v kapelico presvetega Srca. Tu so na altarju izložene relikvije pravega križa in eden sveti trn. Kardinal je pokazal caru in carici dragocene relikvije, katere sta vzela iz rok kardinalovih, ter si jih natančneje ogledala. Med tem ko so odhajali iz kapele Presvetega Srca, svirale na so koru orglje.

Dokler je trajal poset, svetila je poleg belega dneva električna luč. Vse to je povzročilo, da je bil učinek res nekako magičen.

Car se je prav zelo zanimal za vse znamenitosti, dal si jih tolmačiti, ter se ves čas vedel prijazno in svetemu kraju in svetim spomenikom kar najdostojneje.

Bog daj, da bi ta obisk ne bil brez vpliva; brez vpliva, mislimo, na mehko srce sedanjega ruskega samovladarja.

F. S. V.

Spreobrnjeni skopuh.

„Veste li, prečastiti,“ vpraša skopuh svojega dušnega pastirja, „kaj da je najbolj žalostno, kadar mora človek umreti?“

„Radoveden sem pač, kaj se vam zdi tako žalostno,“ zavrne ga župnik.

„Da ne morem vzeti denarja seboj na drugi svet!“

„Saj ga lahko vzamete,“ pristavi duhovnik, „treba je le trezno ravnati!“

„To pa danes prvič slišim,“ nadaljuje skopuh osupnjeno.

„Kako pa naj to učinim?“

„Treba je izpolniti besede Kristove: „Kar ste storili najmanjšemu izmed mojih bratov, storili ste meni!“ Ako imate torej velike denarne skladišča, sedaj že veste pot, po kateri jih spravite na drugi svet! V trenutku, ko daste revežu vinar, ali če darujete kako večjo svoto v dober namen in s tem plačate davek Božjemu kraljestvu, je dotični znesek že v Kristovih rokah, ki vam vse shrani in vrhu tega še poobresti. Na dan sodbe pa, ko bodeta imela glavni račun, dobite ves denar z obrestmi vred zopet nazaj!“

Nekoliko v pomislekih se poslovi skopuh od duhovnika. Toda njegovih besed ni pozabil. Od onega dne naprej je nalagal vedno večje svote pri Kristu in umrl slednjič v časti pred Bogom in pred ljudmi.

M. K.

I. Bratovske zadeve

molitvenega apostolstva.

a) Glavni namen za mesec november 1901:

Krščanska usmiljenost.

(Spis potrdili in blagoslovili sv. Oče.)

b) Posebni nameni:

1.) **Vsi Sveti.** Češčenje svetnikov, zlasti župnih patronov, med Slovenci. Hrepenenje po nebesih.

2.) **Verne duše.** Dejanska ljubezen do vernih duš v vicah. Kongregacija: Ponočnice vernim dušam.

3.) **Sv. Hubert.** Gorečnost pridigarjev in izpovednikov. Katoličani na Českem. Misijoni v Afriki.

4.) **Sv. Karol Boromej.** Slovenski mladeniči v visokih šolah. Duhovni in obhajanci. Srečna zadnja ura.

5.) **Sv. Caharija.** Izpreobrnjenje razkolnih Rusov. Zatajevanje jezika. Društva treznosti. Dekle v brezverskih družinah.

6.) **Sv. Leonard.** Slovenska duhovščina. Udje tretjega reda. Katoličani na Kitajskem.

7.) **Sv. Engelbert.** Marijine družbe. Bratovščina vedrega čedenja v podporo ubožnih cerkev. Posli.

8.) **Sv. Bogomir.** Slovenci v Egiptu. Nesrečni zakoni. Zapuščeni bolniki.

S.

II. Bratovske zadeve N. lj. Gospé presv. Jezusovega Srca.

Zahvala.

Mladenec je bil zelo pijančevanju vdan. Opravljala pa se je za njega devetdnevnic v čast Materi Božji, sv. Jožefu in sv. Antonu. In res kmalu se je poboljšal. Čest in hvala bodi zato Bogu, in vsem mogočnim priprošnjikom

J. M.

Raznoterosti.

O žoji. Ko se je papež Pij vračal v Rim po petih letih iz zapora, bil je na potu povsod od veselega ljudstva navdušeno pozdravljen. Povsod se je razlegalo petje, koder je potoval glavar sv. cerkve. Zlasti ganljiv je bil sprejem pri mestu Tarascou, ko je stopal častiti starček čez Rono. Tedaj pa je vprašal papeža spremljajoči polkovnik Largosse ljudstvo: „Kaj bi vendar storili, če bi šel todi cesar (Napoleon)?“ „Piti bi mu dali!“ se je odzvalo ljudstvo. (To se je pozneje pri mestu Orgon tudi zgodilo.) Ko se je polkovnik razjezil nad takim odgovorom in ljudi ošteval, pobara ga priprost kmetič: „G. polkovnik, vi ste pa gotovo žejni!“

L. P.

Škofijska kronika.

Premil. g. knežskof dr. Anton Bonaventura Jeglič se je povrnil z vizitacije v semiški dekaniji dne 17. oktobra. Birmancev je bilo 3621, med temi 692 iz hrvatskih škofij. — Nedeljo 20. oktobra je posvetil novo cerkev sv. Marjete v Jagnjenici pri Zidanem Mostu, župnije svibenske. — Četrtek 24. oktobra je posvetil nov altar kapelice ubogih šolskih sestra v Trnovem pri Ilirski Bistrici in blagoslovil njih novo šolsko poslopje. V župni cerkvi je razložil zbranim vernikom veliki pomen teh dveh svetih opravil. — Nedeljo 27. oktobra je posvetil novi veliki altar v kapiteljski cerkvi v Novem Mestu; popoldne je sprejemal dekleta v Marijino družbo. Torek 29. okt. je opravil slovesno črno sv. mašo za preč. g. prošta ljubljanskega dr. Leonarda Klofutar ter ga tudi pokopal na pokopališču pri sv. Kristofu. — s —

Prečastiti gospod dr. Leonard Klofutar, prošt ljubljanskemu st. kapitolu, je preminul saboto 26. t. m.

ob pol enajsti nočni uri bolj hipno, a vendar le dejan v sv. olje. Zjutraj tega dne je bral še sv. mašo. Rojen 6. novembra 1819 je dosegel dostojno starost blizu 82 let. — Odlikovan redom železne krone III. vrste ter Fran Josipovim redom je izvrševal kot direktor bogoslovnim vedam svojo najimenitnejšo službo zato, ker ta posel skoraj vselej pridržujo škofje sami sebi. Najvažnejši glede verskovrednostnega stala v deželi pa je bil njegov častni posel v deželnem šolskem svetu. Sodeloval je v tej korporaciji menda nad 20 let; v 12letnem tovariševanju mu v tem poklici je bila podpisanemu prilika dana spoznati pokojnika do dna njega duše. — Posebno mar mora „Danici“ biti samoumevno mladina izgoja. Zato tudi ob tej smrtni priliki nekaj prav nalašč za učečo se našo mladino važnih in bodrečih jo črtic. — Pokojni prošt je bil v gimnazijskih študijah (od 1. do 4. gramatikalnega razreda ter v 1. in 2. humanitetnem razredu t. j. od naše 1. do 6. šole) dober učenec; kakor bi naš narod rekel: „Bil je vselej v sredi v zlati skledi.“ V rokah so nam gimnazijski programi dotičnih let; le onega nimamo, ko je bil v 1. humanitetnem razredu — torej v naši 5. šoli. V vseh teh razredih je bil pohvaljenec le samo v 3. gramatikalnem razredu, v naši 3. šoli; a ne obdaro-vanec. Nadkriljevali so ga redom v vseh teh letih Ljubljane Josip Čizman, Idričan učenjak Karol Dežman, Tržičan Albert žl. Jabornik, Ljubljane Teodor Napret, Grajan botanik Valent Plemelj. Enakovali so mu redoma v teh šolah: Novomeščan Viktor Elsner, Ljubljane Ivan Jevnikar, Ločan Jurij Križaj. Slabeji od njega pa so bili: Mengešan Luka Aleš, Radoljičan Friderik Hudovernik, Ljubljane Anton Kersnik, Ljubljane Anton Kunavar, Kranjčan Matej Puhar in pozneje toliko prosluli Doljčan msgr. Jurij Račič. — A v duhovnih službah je izvzemši Račiča prekosil pozneje vendar le vse. In kako to? — V prvo sreča; v drugo pa je provzročeval to njega siloviti pobesednji spominj. Radi tega so ga poslali tudi na Dunaj in potem v katedro. Kaka sreča je za te, mladenič, zvest spominj — uvidiš sam v svojih poznejih bogoslovnih; ali pravoslovnih; ali modroslovnih ukih. Le medicincu ga je manj treba. Neprestano torej vežbaj svoj pobesednji spominj sedaj v mladosti. — Po umu srednje nadarovani prošt Klofutar je postal po tej svojosti svojega talenta daleč znan bogoslovk pisatelj pišoč v tako lepi latinščini, da ga — kar nam znano — nadkriljuje izmed sedanjih kranjskih duhovnikov v tem edino le prelat Kulavic, ki pa piše latinsko uprav klasično. Celu veleum Veith hvali Klofutarja, pisatelja. — Dolgo let bogoslovskemu profesorju mu je bilo dano delati na slovstvenem polji prav veliko; a tudi še kot prošt ni odložil peresa. — Vtoro jutro, 29. t. m., so pokojnikovo truplo do sv. Kristofa spremljali v velikem številu tudi odlični Tržičanje, ki vselej drže do rojastva in vselej poudarjajo tako ponosno svoja verska prepričanja in pa uvrstovali so se v dolg sprevod od eks. dež. predsednika barona Hein začeni duhovniki, neduhovniki do zadnje ubožice, koji je umrla prav rad zbrisaval v potrebi bridko solzo iz oces. Veliko črno sv. mašo za pokojnikom je pred pokopom daroval v Šenklovži premil. g. knežskof Anton Bonaventura; spremljal potem njega telesne ostanke do groba in ga izročil blagoslovljeni zemlji. V M. P.